

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญของการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้กล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1.1 เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.2 เพื่อรวบรวมปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

1.3 เพื่อรวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูหัวหน้าวิชาการ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ประชากร มีประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 189 คน จำแนกเป็น

2.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอผู้รับผิดชอบการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี อำเภอละ 1 คน 19 อำเภอ จำนวน 19 คน

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2538 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี 85 โรงเรียน จำนวน 85 คน

2.3 ครูหัวหน้าวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนในปี การศึกษา 2538 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี 85 โรงเรียน จำนวน 85 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีจำนวน 2 ชุด

3.1.1 ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มี 3 ตอนคือ

3.1.1.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบ สอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-List) เกี่ยวกับตำแหน่ง ประสบการณ์ ในตำแหน่ง คุณวุฒิทางการศึกษา

3.1.1.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนิเทศ การศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) มี 2 ส่วน ในแบบสอบถามชุดเดียวกัน ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน มีให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือนิเทศมากที่สุด นิเทศบ่อย ๆ นิเทศเป็นปกติ นิเทศเป็นบางครั้ง และนิเทศน้อยที่สุด ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาการนิเทศการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มีปัญหามากที่สุด ปัญหามาก ปัญหาปานกลาง ปัญหาน้อย และปัญหาน้อยที่สุด แบบสอบถาม ทั้ง 2 ส่วน ได้จัดแบ่งสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ อำเภอ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูหัวหน้าวิชาการ ออกเป็น 4 ด้าน คือ

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	จำนวน 15 ข้อ
ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	จำนวน 15 ข้อ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน 15 ข้อ
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	จำนวน 15 ข้อ

3.1.1.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อต้องการทราบ สภาพและปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่า ยังมีปัญหาอยู่นอกจากข้อคำถามในแบบสอบถาม ตอนที่ 2

3.1.2 ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ใช้ตรวจสอบการตอบแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นจริงชัดเจนยิ่งขึ้น มีผลที่เชื่อถือได้ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ใช้สัมภาษณ์ผู้ที่ได้ตอบแบบสอบถามชุดที่ 1 แล้ว คือ สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 10 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ครูหัวหน้าวิชาการ จำนวน 10 คน รวมผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 30 คน

3.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุง สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและได้เสนอขอคำแนะนำจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญอีก 4 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเนื้อหาและการใช้ภาษา และนำผลความแม่นยำตรงตามโครงสร้างไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับประเด็นหลักในการนิเทศการศึกษาเป็นรายชื่อ ตามวิธีการของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton) ข้อใดที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .75 ขึ้นไป อยู่ในเกณฑ์ที่น่าไปใช้ได้และบางข้อปรับปรุงใหม่เล็กน้อยก็นำไปใช้ได้ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้าวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson method) ปรากฏว่าแบบสอบถามชุดที่ 1 ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .9655 และถามเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .9644

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสอบถาม มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1.1 ขอนหนังสือส่งจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.1.2 ขอนหนังสือนำส่งจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ถึง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ในสังกัดทุกอำเภอ จำนวน 19 อำเภอ เพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บข้อมูล และจัดส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มประชากรทุกคนโดยผู้วิจัยประสานกับ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเพื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมาทั้งสิ้น จำนวน 189 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกเป็น ศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 19 ชุด ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 85 ชุด ครูหัวหน้าวิชาการ จำนวน 85 ชุด นำเข้าสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสัมภาษณ์ มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.2.1 กำหนดระยะเวลาในการไปสัมภาษณ์ คือหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างได้ตอบ แบบสอบถาม ชุดที่ 1 ผ่านไปแล้วเป็นเวลา 1 เดือน จึงออกไปสัมภาษณ์

4.2.2 ผู้วิจัยออกไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองจนครบจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกเป็นศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 10 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ครูหัวหน้าวิชาการจำนวน 10 คน นำเข้าสู่การวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยข้อมูลตอนที่ 1 หาค่าร้อยละ และข้อมูล ตอนที่ 2 หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ที่เป็นข้อเสนอแนะปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดเรียง ลำดับความถี่จำแนกเป็นรายด้าน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

5.2.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 หาค่าร้อยละและจำนวนเกี่ยวกับตำแหน่ง คุณวุฒิ ทางการศึกษา และเพศ และค่าเฉลี่ยอายุราชการของผู้ให้การสัมภาษณ์

5.2.2 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 หาค่าร้อยละเกี่ยวกับภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติงาน อื่นนอกเหนือจากหน้าที่ประจำตามตำแหน่ง การมีแผนและเวลาที่ใช้ในการนิเทศ การยอมรับ ของผู้รับการนิเทศของผู้ให้การสัมภาษณ์

5.2.3 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 3 จัดเรียงลำดับความถี่เกี่ยวกับสภาพการนิเทศการ ศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์จำแนกเป็นรายด้าน

5.2.4 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 4 จัดเรียงลำดับความถี่เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์

6. ผลการวิจัยในครั้งนี้ พอสรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

6.1 ข้อมูล ชุดที่ 1 ที่ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล

6.1.1 รายละเอียดเกี่ยวกับประชากรเป้าหมายและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในครั้งนี้ มีประชากรกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 189 คน และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตามตัวแปรอิสระ ได้ดังนี้

6.1.2 ตำแหน่งมีจำนวน 3 ตำแหน่งที่ตอบแบบสอบถามคือ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ อำเภอจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 ตำแหน่งครูหัวหน้าวิชาการจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00

6.1.3 ประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

6.1.3.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70 ที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป มีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.30

6.1.3.2 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40 ที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป มีจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 28.60

6.1.3.3 ครูหัวหน้าวิชาการที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80 ที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20

6.1.4 คุณวุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

6.1.4.1 ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.00 มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00

6.1.4.2 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10 มีคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 ส่วนคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีไม่มี

6.1.4.3 ครูหัวหน้าวิชาการที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.20 มีคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50

6.1.5 ผลของการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงในปัจจุบันในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ดังนี้

6.1.5.1 ผลของการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน โดยภาพรวมทุกตำแหน่งอยู่ในระดับสภาพการนิเทศที่เป็นปกติทั้ง 4 ด้าน ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านสามารถเรียงลำดับระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับสภาพการนิเทศที่เป็นปกติ ($X = 3.10$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติ ($\bar{X} = 2.95$) ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติ ($\bar{X} = 2.91$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติ ($X = 2.88$)

6.1.5.2 ผลของการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงในปัจจุบันแต่ละตำแหน่ง เป็นดังนี้

ศึกษานิเทศก์อำเภอมีสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงรวมทุกด้านอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงระดับสภาพการนิเทศการศึกษาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.19$) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.18$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.09$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ($X = 3.09$)

ผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงรวมทุกด้านอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงระดับสภาพการนิเทศการศึกษาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.02$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.81$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 2.75$) ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.68$)

ครุภัณฑ์วิชาการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงรวมทุกด้านอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงระดับสภาพการนิเทศการศึกษาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.18$) ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.07$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.05$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 2.94$)

6.1.5.3 ผลของการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงในปัจจุบันแต่ละตำแหน่งที่มีประสพการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันพบว่า ทุกตำแหน่งและทุกประสพการณ์ในการดำรงตำแหน่งมีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติทุกด้านทุกตำแหน่ง

6.1.5.4 ผลของการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงในปัจจุบันแต่ละตำแหน่งที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันพบว่า โดยภาพรวมทุกตำแหน่งที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกันมีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติคือ

ศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีมีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับสภาพการนิเทศที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 3.22$) สำหรับคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 2.56$)

ผู้บริหารการศึกษาที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรีมีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับสภาพการนิเทศที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 2.84$) สำหรับคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีมีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 2.81$)

ครูหัวหน้าวิชาการที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับสภาพการนิเทศที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 3.39$) สำหรับคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับสภาพการนิเทศที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 3.05$) สำหรับคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับสภาพการนิเทศที่เป็นปกติทุกด้าน ($\bar{X} = 2.95$)

6.1.6 ผลของการศึกษาปัญหาการนิเทศการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ดังนี้

6.1.6.1 ผลของการศึกษาปัญหาการนิเทศการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยภาพรวมพบว่า ทุกตำแหน่งทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเรียงลำดับปัญหาการนิเทศการศึกษาจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$)

6.1.6.2 ผลของการศึกษาปัญหาการนิเทศการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันแต่ละตำแหน่งเป็นดังนี้

ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีปัญหาการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$)

ผู้บริหารการศึกษา มีปัญหาการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$)

ครูหัวหน้าวิชาการ มีปัญหาการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้คือ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$)

6.1.6.3 ผลของการศึกษาปัญหาการนิเทศการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันแต่ละตำแหน่งที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมแต่ละตำแหน่งแต่ละประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีปัญหาการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละตำแหน่งแต่ละประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่งมีปัญหาการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

ศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี และ 3 ปีขึ้นไป มีปัญหาการนิเทศการศึกษา ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$ และ $\bar{X} = 4.28$ ตามลำดับ) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$ และ $\bar{X} = 2.83$ ตามลำดับ) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$ และ $\bar{X} = 2.85$ ตามลำดับ) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$, และ $\bar{X} = 2.65$ ตามลำดับ)

ผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี และ 3 ปีขึ้นไป มีปัญหาการนิเทศการศึกษา ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$ และ $\bar{X} = 4.52$ ตามลำดับ) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$ และ $\bar{X} = 2.94$ ตามลำดับ) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$ และ $\bar{X} = 2.87$)

ตามลำดับ) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.96$, และ $\bar{X} = 2.76$, ตามลำดับ)

ครูหัวหน้าวิชาการ ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี และ 3 ปีขึ้นไป มีปัญหาการนิเทศการศึกษา ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$ และ $\bar{X} = 4.71$ ตามลำดับ) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$ และ $\bar{X} = 3.27$ ตามลำดับ) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$ และ $\bar{X} = 3.05$ ตามลำดับ) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, และ $\bar{X} = 3.05$, ตามลำดับ)

6.1.6.4 ผลของการศึกษาปัญหาการนิเทศการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันแต่ละตำแหน่งที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาคุณวุฒิทางการศึกษาแต่ละตำแหน่งเป็นดังนี้

ศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี มีปัญหาการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) สำหรับคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีปัญหาการนิเทศการศึกษาด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.50$, $\bar{X} = 2.73$ และ $\bar{X} = 2.53$ ตามลำดับ)

ผู้บริหารการศึกษา ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาดำรงตำแหน่งปริญญาตรี มีปัญหาการนิเทศการศึกษาด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 3.46$, $\bar{X} = 3.20$, และ $\bar{X} = 3.03$ ตามลำดับ) สำหรับคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรี

มีปัญหาการนิเทศการศึกษาด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนมีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 3.03$, $\bar{X} = 2.90$, และ $\bar{X} = 2.83$ ตามลำดับ)

ครูหัวหน้าวิชาการ ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาคือต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการนิเทศการศึกษาด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$) ส่วนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลมีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 3.36$, $\bar{X} = 3.20$ และ $\bar{X} = 3.05$ ตามลำดับ) สำหรับคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีมีปัญหาการนิเทศการศึกษา ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 3.29$, $\bar{X} = 3.07$ และ $\bar{X} = 3.05$ ตามลำดับ) สำหรับคุณวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีปัญหาการนิเทศด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 3.46$, $\bar{X} = 3.40$, และ $\bar{X} = 2.80$ ตามลำดับ)

6.1.7 การประมวลผลความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี สรุปได้ดังนี้

6.1.7.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะสรุปได้ตามลำดับความถี่ดังนี้ ควรจัดหาเอกสารหลักสูตรให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม ควรจัดอบรมหรือประชุมสัมมนาเรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นแก่ครูผู้สอนทุกคน ควรจัดให้มีการอบรมปฏิบัติการวิเคราะห์หลักสูตร ควรปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรแก่ครูตามสมควร

6.1.7.2 ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน มีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะดังนี้ ควรจัดอบรมครูในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ควรจัดงบประมาณให้โรงเรียน ซื้อสื่อตามความต้องการของโรงเรียน ควรมีห้องเก็บสื่ออุปกรณ์แต่ละชนิด และควรมีการ ประเมินผลการใช้สื่อในการสอนแต่ละครั้ง

6.1.7.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดอัตราครูให้ครบทุกหมวดวิชาและลดภาระงานอื่น ๆ ของครูให้มีน้อยลงเพื่อครู จะได้ปฏิบัติการสอนได้เต็มที่ ควรอบรมครูให้มีทักษะการสอนที่ดี ควรจัดสภาพแวดล้อม ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้มีการสอนซ่อมเสริม เพื่อเป็นการ ช่วยนักเรียนที่เรียนอ่อนเป็นประเด็นสำคัญ

6.1.7.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดอบรมให้ครูมีความรู้ระเบียบการวัดผลประเมินผลระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นแก่ครูผู้สอนทุกคน ควรจัดอบรมหรือสัมมนาครูในการสร้างเครื่องมือวัดผลและ ประเมินผล ตลอดจนให้ครูมีเทคนิควิธีในการวัดผลและประเมินผล ประการสุดท้ายควร ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

6.2 ข้อมูลชุดที่ 2 ที่ใช้แบบสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูล

6.2.1 รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมายและสถานภาพของผู้ให้ การสัมภาษณ์ มีจำนวน 30 คน จำแนกเป็นตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 10 คน ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ตำแหน่งครูหัวหน้าวิชาการ จำนวน 10 คน ผู้วิจัยได้ออกไปสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายได้ทั้งหมด จำนวน 30 คน (ร้อยละ 100)

6.2.2 คุณวุฒิทางการศึกษาของผู้การให้สัมภาษณ์ โดยภาพรวมมีคุณวุฒิทางการ ศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 29 คน (ร้อยละ 96.66) และมีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.33) คือตำแหน่งครูหัวหน้าวิชาการ

6.2.3 อายุราชการของผู้ให้สัมภาษณ์คือ ศึกษานิเทศก์อำเภอมีอายุราชการเฉลี่ย รวมเท่ากับ 21.1 ปี ซึ่งมีอายุราชการสูงสุดเท่ากับ 27 ปี มีอายุราชการต่ำสุดเท่ากับ 16 ปี ผู้บริหารโรงเรียนมีอายุราชการเฉลี่ยรวมเท่ากับ 25.2 ปี ซึ่งมีอายุราชการสูงสุดเท่ากับ 31 ปี มีอายุราชการต่ำสุดเท่ากับ 21 ปี ครูหัวหน้าวิชาการ มีอายุราชการเฉลี่ยรวมเท่ากับ 11.9 ปี ซึ่งมีอายุราชการสูงสุดเท่ากับ 26 ปี มีอายุราชการต่ำสุดเท่ากับ 2 ปี

6.2.4 เพศ จำนวนผู้ให้การสัมภาษณ์ทุกตำแหน่งรวม 30 คน มีเพศชาย 22 คน (ร้อยละ 73.33) มีเพศหญิงจำนวน 8 คน (ร้อยละ 26.66) คือศึกษานิเทศก์อำเภอจำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 1 คน ครูหัวหน้าวิชาการจำนวน 6 คน

6.2.5 ผลของการศึกษาบทบาทหน้าที่การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของผู้ให้การสัมภาษณ์โดยภาพรวมพบว่า มีแผนในการนิเทศและเมื่อนิเทศแล้ว ผู้รับการนิเทศทุกคนยอมรับการนิเทศและปฏิบัติปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นทุกคน ส่วนเวลาที่ใช้ในการนิเทศของผู้ให้การสัมภาษณ์ทุกคนไม่แน่นอนแต่จะนิเทศทุกเวลาที่มีโอกาสพบปะกับครูหรือเมื่อพบว่าสิ่งใดที่เป็นปัญหาต้องแก้ไขเร่งด่วนก็จะหาเวลานิเทศโดยเร็วที่สุด ทั้งมีสาเหตุเพราะผู้นิเทศทุกคนมีภาระหน้าที่อื่น ๆ มากนอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่ง

6.2.6 ผลของการศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในแต่ละด้านของผู้ให้การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สรุปเรียงลำดับความดีสภาพการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านดังนี้

6.2.6.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้พบว่า ผู้ให้การสัมภาษณ์มีกิจกรรมการนิเทศคือ จัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้ครูได้ศึกษาค้นเพิ่มเติม ส่งครูไปอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น ส่งเสริมให้ครูสร้างหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นใช้ในโรงเรียนและได้เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรแก่ครู

6.2.6.2 ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนพบว่า ผู้ให้การสัมภาษณ์มีกิจกรรมการนิเทศการศึกษาคือ ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดซื้อหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนไว้ใช้ในโรงเรียน จัดอบรมให้ครูมีความรู้ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนได้ถูกต้อง มีการจัดเก็บรักษาสื่อการสอนแยกเป็นหมวดวิชา และให้ครูบันทึกผลการใช้สื่อทุกครั้งี่สอน และประการสุดท้ายมีการสาธิตการใช้การสอนให้ครูดูเป็นแบบอย่าง

6.2.6.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ผู้ให้การสัมภาษณ์มีกิจกรรมการนิเทศการศึกษาคือ การเสนอรูปแบบการสอนใหม่ ๆ แก่ครู ได้จัดประชุมครูเพื่อสรุปและหาวิธีการแก้ปัญหาการสอน จัดส่งครูไปอบรมศึกษาศาสตร์การสอนในวิชาต่าง ๆ ส่งเสริมให้ครูมีการสอนซ่อมเสริม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน ประการสุดท้ายได้บุคคลภายนอกที่มีความสามารถมาสอนในวิชาที่ขาดแคลนครู

6.2.6.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนพบว่า ผู้ให้การสัมภาษณ์มีกิจกรรมการนิเทศการศึกษาคือ จัดหาเอกสารการวัดผลและประเมินผลให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ได้ประชุมชี้แจงให้ครูมีเทคนิควิธีการวัดผลและประเมินผลที่ดี ได้จัดส่งครูไปอบรมการวัดผลและประเมินผลตามที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดอบรม ได้จัดหาอุปกรณ์และร่วมมือกับครูในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และประการสุดท้ายมีการส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินมาใช้เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

6.2.6.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่ผู้ให้การสัมภาษณ์พิจารณาเห็นว่าปฏิบัติได้สะดวก รวดเร็วได้ผลดีมีดังนี้ การจัดหาเอกสารให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า มีการประชุมชี้แจงและให้ครูได้ฝึกปฏิบัติการในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน จัดส่งครูไปอบรมศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน การจัดสาธิตให้ครูดูเป็นแบบอย่าง และจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่เพื่อให้ครูมีประสบการณ์ตรง

6.2.7 ผลของการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้ให้การสัมภาษณ์ มีปัญหาดังนี้ การขาดแคลนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ขาดแคลนอัตรากำลังครู ผู้นิเทศมีงานอื่น ๆ มากจึงไม่มีเวลานิเทศการศึกษา ขาดความรู้เฉพาะด้านจึงขาดทักษะการสอนที่ดี ขาดแคลนอาคารสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้ปกครองนักเรียนไม่สนใจและให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และขาดแคลนเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้ให้การสัมภาษณ์มีดังนี้ ควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนซื้อสื่อหรือส่งเสริมให้ครูสามารถผลิตสื่อการสอนให้มีคุณภาพ ควรจัดสรรอัตราครูให้มีตามเกณฑ์ที่ ก.ค. กำหนดแต่ละ โรงเรียนหรือตามภาระงานที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำตามตำแหน่ง ควรบรรจุครูที่มีคุณวุฒิเฉพาะด้านให้ครบทุกโรงเรียน จัดส่งครูไปอบรมหรือเชิญผู้มีความรู้มาสาธิตการสอนให้ครูดูเป็นแบบอย่าง จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนสร้างอาคารเรียนหรือห้องเรียนให้เพียงพอ ประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองนักเรียนทราบและเข้าใจเพื่อให้ความร่วมมือในครั้งต่อไป ควรจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกด้วยวิธีการต่าง ๆ มีไว้ใช้ที่โรงเรียน

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูหัวหน้าวิชาการ มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูหัวหน้าวิชาการ มีระดับสภาพการนิเทศการศึกษายู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติ โดยภาพรวมและรายด้านนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมลักษณ์ เนื้อไม้ (2535 : 88) ที่พบว่า ผู้บริหารและครูได้ปฏิบัติหน้าที่การนิเทศการศึกษายู่ในระดับปกติ ส่วนเพ็ญศรี สืบภา (2535 : บทคัดย่อ) และ จวงจันทร์ โชคชัยชำนานุกิจ (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี และครูในเขตการศึกษา 12 มีความต้องการให้มีการนิเทศงานวิชาการอยู่ในระดับมาก แต่ผู้นิเทศปฏิบัติได้อยู่ในระดับปกติหรือปานกลางทั้งสิ้น ส่วนเครือวัลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2535 : 90) และสุศิลป์ วัฒนเจริญ (2536 : 167) ได้ศึกษาถึงความพร้อมในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ตามลำดับ พบว่า สภาพการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนดังกล่าว อยู่ในระดับนิเทศเป็นปกติ หรืออยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง พบว่า มีสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติดังนี้

ตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ มีสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริง

โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจากมากไปหาน้อยได้คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

ตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน มีสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจากมากไปหาน้อยได้คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน

ตำแหน่งครูหัวหน้าวิชาการ โรงเรียน มีสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริง โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่เป็นปกติทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเรียงลำดับสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจากมากไปหาน้อยได้คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้

เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี และ 3 ปี ขึ้นไป ของตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูหัวหน้าวิชาการ ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน พบว่า ทุกตำแหน่งและทุกประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับที่เป็นปกติทุกด้านทุกตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามคุณวุฒิทางการศึกษา พบว่า มีสภาพการนิเทศการศึกษาที่ได้ปฏิบัติจริง ดังนี้

ตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับที่เป็นปกติทุกด้าน

ตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับที่เป็นปกติทุกด้าน

ตำแหน่งครูหัวหน้าวิชาการ โรงเรียน ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับที่เป็นปกติทุกด้าน

ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูหัวหน้าวิชาการ มีภาระงานอื่น ๆ มากที่ต้องปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานอื่นให้ปฏิบัติ จึงไม่มีเวลานิเทศการศึกษา หรืออาจจะเป็นเพราะผู้นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนบางวิชา เช่น สื่อการสอนวิทยาศาสตร์ จำพวกสารเคมี กรด ด่าง ฯลฯ หากผู้นิเทศไปนิเทศผิดพลาดอาจจะทำให้เกิดอันตรายหรือเกิดความเสียหายแก่ครูผู้สอน นักเรียนและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนเสียหายได้ อย่างไรก็ตามหากต้องการ

ให้มีสภาพการนิเทศการศึกษาได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง ก็ควรมอบหมายงานอื่น ๆ ให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้าวิชาการ ปฏิบัติน้อยลง ให้ปฏิบัติเฉพาะหน้าที่ตามตำแหน่งเท่านั้น หรือควรจัดอัตราครูให้กับโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีกให้เหมาะสมกับภาระงานของแต่ละโรงเรียน และประการสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ การจัดให้ผู้นิเทศได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมให้มีทักษะในการนิเทศในทุก ๆ ด้านให้เข้าใจแจ่มแจ้งเสียก่อน จึงค่อยไปดำเนินการนิเทศการศึกษาต่อไป ถึงอย่างไรก็ตามนับว่าเป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับสภาพการนิเทศการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันต่อการปฏิบัติของผู้นิเทศในแต่ละด้าน เมื่อเรียงลำดับตามความสูงของค่าเฉลี่ยของสภาพการนิเทศการศึกษาในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนพบว่า มีสภาพการนิเทศการศึกษาในด้านนี้อยู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.10$) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเรื่องใหม่สำหรับศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้าวิชาการ ซึ่งบุคคลดังกล่าวทั้ง 3 ตำแหน่งยังขาดความรู้ความเข้าใจ แต่เมื่อได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติจึงต้องทำการศึกษาค้นคว้าความรู้ถึงขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบและเทคนิควิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ มิฉะนั้นแล้วการจัดการเรียนการสอนก็จะไม่บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังที่ กิติมา ปริศิติกุล (2532 : 72) กล่าวว่า เพราะการวัดผลและประเมินผลเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จวงจันท์ โชคชัยชำนาญกิจ (2535 : 125) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อยและมีประสบการณ์มากมีความต้องการการนิเทศการศึกษาด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับที่มาก จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพการนิเทศการศึกษาในด้านนี้มีความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 1

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการนิเทศอยู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าผู้นิเทศได้นิเทศการศึกษาตามที่มีเวลา และตามที่มีโอกาสพบปะกับครู ไม่ได้ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามแผนการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่พบว่าผู้นิเทศทุกคนมีแผนในการนิเทศ แต่ไม่สามารถนิเทศได้ตามแผนเนื่องจากมีงานอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติมาก และผู้ให้การสัมภาษณ์พิจารณาเห็นว่า การจัดหาเอกสารเกี่ยวกับวัดผลและประเมินผลให้ผู้ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การประชุมชี้แจงให้ครูมีเทคนิคและเข้าใจวิธีการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการร่วมมือกับครูในการสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผล เป็นวิธีการนิเทศการศึกษาที่ดีที่สุดในด้านนี้

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า มีสภาพการนิเทศอยู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติ ($\bar{X} = 2.95$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีการอบรมสัมมนาให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) แก่ครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิงอร คำหงส์ (2533 : 138) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาโครงการวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า โครงการที่โรงเรียนจัดทำมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งคือ โครงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ครูได้มีความรู้และความเข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังที่ สุมิตร คุณานุกร (2533 : 136-137) กล่าวไว้ว่า ถ้าครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงตามหลักสูตร ก็ไม่สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ ดังนั้นครูส่วนใหญ่จึงต้องมีความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพการนิเทศการศึกษาในด้านนี้มีความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 2

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการนิเทศอยู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่ากระทรวงศึกษาธิการ (2535 : บทนำ) กำหนดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ให้สอนโดยเน้นทักษะกระบวนการ แต่ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ และพบว่า บางโรงเรียนขาดแคลนห้องเรียนหรืออาคารประกอบต่าง ๆ และสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คือ ผู้ให้การสัมภาษณ์มีการนิเทศการศึกษาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเสนอรูปแบบการสอนใหม่ ๆ แก่ครู จัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียน การประชุมครูเพื่อสรุปและหาวิธีการแก้ปัญหาการสอน เชิญบุคคลภายนอกที่มีความสามารถมาสอนในวิชาที่ขาดแคลนครู และจัดการเรียนการสอนรูปแบบศูนย์การเรียน

1.3 ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนพบว่า มีสภาพการนิเทศการศึกษาในด้านนี้อยู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติ ($\bar{X} = 2.91$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสื่อการเรียนการสอนน้อยและสื่อที่ได้รับมาใหม่ส่วนใหญ่เป็นพวก

เรื่องเสียงและวิดิทัศน์ ทำให้ผู้นิเทศมองไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอนประเภทนี้ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ เกลิมลักษณะ เมื่อไม้ (2535 : 89) พบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน มีความต้องการที่จะรับการนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับน้อย และเครือวัลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2535 : 97) พบว่า ความพร้อมของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดหนังสือสำหรับให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ขาดสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพการนิเทศการศึกษาในด้านนี้มีความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 3

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติเป็นส่วนใหญ่ และมีบางข้อที่มีสภาพการนิเทศอยู่ในระดับการนิเทศเป็นบางครั้ง คือ นิเทศให้มีการแลกเปลี่ยนสื่อการสอนระหว่างโรงเรียน การจัดทำมีการสาธิตการใช้สื่อการสอนแก่ครู และการประชุมสัมมนาครูเพื่อประเมินผลการใช้สื่อการสอน และสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีการนิเทศการศึกษาที่ปฏิบัติอยู่มีดังนี้ ให้ครูมีส่วนร่วมและเสนอแนะ ในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน มีการจัดเก็บรักษาสื่อเป็นหมวดวิชา ให้ครูสร้างสื่อการสอน โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น ให้ครูบันทึกผลการใช้สื่อทุกครั้ง ที่สอน และจัดส่งครูไปอบรมการผลิตและการใช้สื่อการสอน

1.4 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้พบว่า มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติ ($\bar{X} = 2.88$) ทั้งนี้อาจเป็นไปตามผลการวิจัยของสมเด็จหาญกุลดุษฎี (2537 : 97) พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางอยู่แล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธีรพันธ์ ดานนท์ (2536 : 116) พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง และสมมาศ ทองร่วง (2537 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูผู้สอนมีปัญหาในการวางแผนการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่าครูและผู้บริหาร ได้ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น จากเอกสารหลักสูตรและจากการประชุมชี้แจงของกรมเจ้าสังกัดหรือจากกรมวิชาการโดยตรง จึงมีความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ได้ดี และอีกประการหนึ่ง โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานทุกโรงเรียนจะต้องไปเข้ากลุ่มทางวิชาการกับโรงเรียนมัธยมของกรมสามัญศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ กำหนด โรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษาที่อยู่ใกล้เป็นโรงเรียนพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร

จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สภาพการนิเทศการศึกษาในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 4

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีสภาพการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คือ ผู้ให้การสัมภาษณ์ได้นิเทศเกี่ยวกับด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยได้จัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร จัดหาเอกสารหลักสูตรให้ครูได้ศึกษาเพิ่มเติม ส่งเสริมให้ครูสร้างหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นใช้ในโรงเรียน ส่งครูไปอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร และประกาสสุดท้าย การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรแก่ครู

1.5 กิจกรรมการนิเทศที่ปฏิบัติได้สะดวก รวดเร็ว และได้ผลดีตามความคิดเห็นของผู้ให้การสัมภาษณ์คือ การให้ศึกษาเอกสาร การประชุมชี้แจง การฝึกปฏิบัติ การอบรม การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และการจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี สีสภา (2535 : 148) พบว่า การนิเทศการสอนจะให้ผลดีนั้น ครูต้องดำเนินการดังนี้ ศึกษาหลักสูตรมีการอบรม ประชุม มีการฝึกปฏิบัติจริง และมีการดูแลคนอื่น ๆ เป็นแบบอย่างที่ดี เช่นเดียวกับ สุวิห สุกวีย์ (2537 : 95) พบว่า ปัจจัยด้านสนับสนุนการนิเทศการศึกษาที่สำคัญคือ การประชุมชี้แจง การอบรม การศึกษาเอกสาร การฝึกปฏิบัติจริง และการจัดให้มีการทัศนศึกษานอกสถานที่

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าศึกษานิเทศก์อำเภอ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูหัวหน้าวิชาการ มีระดับปัญหาการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) และสอดคล้องกับ ชาตรี ไพรินทร์ (2537 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วน เครือวัลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2535 : 100) เห็นว่า ความพร้อมด้านการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับปานกลาง และเฉลิมลักษณ์ เนื้อไม้ (2535 : 94) พบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาในการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง พบว่า มีปัญหาการนิเทศการศึกษาที่พบ ดังนี้

ตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ มีปัญหาการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อยได้คือ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน มีปัญหาการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ คือ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตำแหน่งครูหัวหน้าวิชาการ โรงเรียน ก็มีปัญหาการนิเทศการศึกษาที่เป็นเช่นเดียวกับตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนทุกประการ

เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า มีปัญหาในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

ตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี และ 3 ปีขึ้นไป ต่างก็มีปัญหาการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกันคือ มีปัญหาด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี และ 3 ปีขึ้นไป ต่างก็มีปัญหาการนิเทศการศึกษาเป็นเช่นเดียวกันคือ มีปัญหาการนิเทศด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

ตำแหน่งครูหัวหน้าวิชาการที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี และ 3 ปีขึ้นไป ก็มีปัญหาการนิเทศการศึกษาเป็นเช่นเดียวกันกับตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 1-2 ปี และ 3 ปีขึ้นไป ทุกประการ

เมื่อพิจารณาตามคุณวุฒิทางการศึกษา พบว่า มีปัญหาในการนิเทศการศึกษาครั้งนี้ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า ปริญญาตรีต่างก็มีปัญหาการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกันคือ มีปัญหาการนิเทศในด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ มีปัญหาการนิเทศการศึกษายู่ในระดับปานกลาง

ตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และ ปริญญาตรี ต่างก็มีปัญหาการนิเทศการศึกษาไม่แตกต่างกันคือ มีปัญหาการนิเทศการศึกษา ในด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มีปัญหาการนิเทศการศึกษายู่ในระดับปานกลาง

ตำแหน่งครูหัวหน้าวิชาการ โรงเรียน ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ต่างก็มีปัญหาการนิเทศการศึกษาเช่นเดียวกันกับตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีทุกประการ

ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้นิเทศมีปัญหาคือการนิเทศในหลายด้าน เช่น มีภาระงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติมาก จึงไม่ค่อยมีเวลาในการนิเทศ ผู้นิเทศมีน้อยแต่จำนวนโรงเรียนที่ต้องนิเทศมีมาก ผู้นิเทศขาดทักษะในการนิเทศบางวิชา ถึงอย่างไรก็ตามนับว่าเป็นปัญหาที่น่าสนใจศึกษาต่อไปอีก และได้จัดเรียงลำดับปัญหาการนิเทศในแต่ละด้านจากปัญหา มากไปสู่ปัญหาน้อยตามลำดับคือ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.59$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.14$) ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 2.98$) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.94$)

2.1 ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนพบว่า ปัญหาการนิเทศการศึกษายู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับที่หนึ่ง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการเปิดทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาที่ยังไม่มีความพร้อมในด้านสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 ค : 43-44) ที่กล่าวว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น วัสดุครุภัณฑ์ บางประเภทยังขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ เช่น คู่มือครู

แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ ซึ่งเห็นด้วยกับ ชาตรี ไพรรินทร์ (2537 : 108) และ เครือวัลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2535 : 97) ได้ทำการวิจัยพบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ขาดหนังสือสำหรับให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้า และขาดสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ เนื่องจากโรงเรียนได้รับงบประมาณสำหรับนำมาใช้ในการผลิตสื่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นน้อยเกินไป นอกจากนี้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่เป็นสื่อที่ใช้ในระดับประถมศึกษา ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้สอนในระดับมัธยมศึกษา เพราะการสอนระดับประถมศึกษามุ่งเน้นการสอนแบบบูรณาการ เนื้อหาวิชาแต่ละระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสอนเป็นรายวิชาในแต่ละรายวิชาจะต้องมีสื่อการเรียนการสอน และห้องปฏิบัติการเฉพาะแต่ละรายวิชา เช่น วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ฉะนั้นในการจัดเตรียม จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนการสอน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการก่อนที่จะนำหลักสูตร ไปใช้ ดังที่ ธำรง บัวศรี (2534 : 207) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นพาหนะที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติ ตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอนและจุดหมายของหลักสูตร ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลดังกล่าวไว้แล้ว ครูผู้สอนจะต้องมีความตระหนักถึงความสำคัญของนโยบายการใช้สื่อและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 16) ได้สนับสนุนให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย และให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทและทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ประดับ เรืองมาลัย (2527 : 115) กล่าวว่า วิธีการที่จะให้บรรลุผลตามจุดหมายของหลักสูตร ครูควรจะได้รับทราบเกี่ยวกับด้านสื่อการเรียนการสอนเสียก่อน และไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ จวงจันทร์ โชคชัยชำนาญกิจ (2535 : 120) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศงานวิชาการของครูในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตการศึกษา 12 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความต้องการการนิเทศในด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าครูที่ทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมีปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากโดยทั่วไป

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยส่วนรวมทุกโรงเรียนขาดสื่อการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คงมีแค่สื่อการสอนระดับประถมศึกษา และไม่สามารถนำไปใช้ในระดับมัธยมศึกษาได้ ประกอบกับผู้นิเทศขาดทักษะในการใช้สื่อประเภทวิทยาศาสตร์

จึงไม่ได้มีเทศการใช้สื่อการเรียนการสอนมากนัก จึงมีปัญหาการนิเทศโดยภาพรวมด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า มีปัญหาการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือกรมเจ้าสังกัด ได้จัดให้มีการอบรม สัมมนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไปแล้ว แต่เรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ของครูประถมศึกษา ถึงแม้ว่าได้มีการประชุม อบรมครูไปแล้ว แต่เมื่อกลับมาปฏิบัติการสอนจริงย่อมมีปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุศิลป์ วัฒนเจริญ (2536 : 175) พบว่า ปัญหาอุปสรรคด้านการสอนของครูเก่าที่มีประสบการณ์มาก ย่อมมีปัญหาในการสอนน้อย ส่วนครูใหม่และมีประสบการณ์น้อย ถึงแม้ว่าจะได้รับการศึกษา อบรม มาแล้ว แต่เมื่อปฏิบัติการสอนจริง ๆ ก็พบปัญหาหลายอย่างเช่นกัน และวีระพงษ์ กิติพิเชษฐสรรค์ (2536 : 147) พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของครูในโรงเรียนชายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานีในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งอาจจะเป็นสาเหตุมาจากครูผู้สอนยังมีชั่วโมงสอนมาก ขาดแคลนสื่อการสอน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ก็ไม่มี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เดช ปิริดี (2535 : บทคัดย่อ) พบว่า เมื่อครูมีภาระงานมาก จึงไม่มีเวลาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน จึงทำให้มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเชิญวิทยากรมาสาธิตการสอนแก่ครูในวิชาที่ขาดแคลนครู มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ ไม่มีบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการสอน ครั้นจะจัดหาจากต่างถิ่น โรงเรียนต้องมีค่าใช้จ่ายให้กับวิทยากรผู้มาสาธิตการสอน ประกอบกับโรงเรียนไม่มีงบประมาณในส่วนนี้ไว้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งของกรณีพิเศษในเรื่องนี้ ทำให้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้นิเทศได้แก้ปัญหานิเทศโดยใช้สื่อเครื่องมือเข้าช่วย เช่น ให้ดูการสาธิตการสอนจากวีดิทัศน์ จากภาพสไลด์ประกอบคำบรรยาย และจัดหาเอกสารต่าง ๆ ให้ครู ได้ศึกษาเพิ่มเติมตามความต้องการของครู จึงทำให้มีปัญหาการนิเทศด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้พบว่า มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการเตรียมการก่อนเปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน มีการประชุม อบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรแก่ครูเป็นอย่างดี แต่เนื่องจากการสอนในระดับนี้ยังเป็นงานใหม่สำหรับครูประถมศึกษา ประกอบกับระยะเวลาที่เปิดทำการสอนตามโครงการนี้ยังไม่นานหรือเพียงแค่ 4-5 ปีเท่านั้น ทำให้ครูบางส่วนอาจไม่ค่อยเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ กิตติเชษฐสุวรรณ (2536 : 143) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบหลักสูตร มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พิณีย์ โพธิ์ศรี (2536 : 152) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตรมีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ ได้มีการเตรียมความพร้อมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตรดีแล้ว ประกอบกับผู้นิเทศมีภาระงานอื่น ๆ มาก จึงทำให้มีการนิเทศในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการนิเทศให้มีการวางแผนจัดการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียน มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับน้อยนั้น เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ทุกโรงเรียนมีแผนในการเตรียมการเรียนการสอนก่อนเปิดภาคเรียนอยู่แล้ว ผู้นิเทศจึงเห็นว่าเรื่องนี้โรงเรียนทุกโรงเรียนสามารถดำเนินการเองได้ จึงจัดลำดับปัญหาการนิเทศเรื่องนี้อยู่ในระดับน้อย

2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนพบว่า มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$) ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาตรี ไพรินทร์ (2537 : 113) พบว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นเรื่องใหม่ที่ครูระดับประถมศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล ประกอบกับโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายวัดผลและประเมินผลโดยตรง จึงทำให้มีปัญหาในการนิเทศด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และจากผลการวิจัยของ เครือวัลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2535 : 99) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์

ขาดเอกสารการวัดผล ทำให้ครูไม่มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และไม่ชัดเจนในขั้นตอนการปฏิบัติเรื่องการวัดผลและประเมินผลการเรียน จึงมีปัญหาค่าการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ทั้งนี้เป็นไปตามเหตุผลที่นำมากล่าวอ้างในตอนต้นถึงปัญหาการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

8. วัตถุประสงค์ข้อที่ 8 เพื่อรวบรวมปัญหา ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น ของศึกษานิเทศก์ อำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูหัวหน้าวิชาการ ผู้วิจัย ได้ออกไปสัมภาษณ์ผู้นิเทศ พบว่ามีปัญหาขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 ก : 43-44) และผลการวิจัยของชาติรี ไพรรินทร์ (2537 : 108) เกรือวัลย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2535 : 97) ที่รายงานและพบว่าโรงเรียนขยายโอกาสส่วนใหญ่ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์ครุภัณฑ์ต่าง ๆ รวมถึงขาดแคลนห้องเรียนด้วย และขาดแคลนครู แต่มีภาระงานมาก ซึ่งเรื่องนี้เป็นธรรมดาเมื่อมีงานให้ปฏิบัติเพิ่มขึ้น แต่ไม่เพิ่มบุคลากรและอุปกรณ์เทคโนโลยีมาช่วย จึงทำให้ขาดแคลนบุคลากรคือครู ผู้นิเทศมีภาระงานอื่น ๆ มากจึงไม่มีเวลาในการนิเทศได้ตามแผนที่วางไว้ อันนี้ที่เป็นเช่นเดียวกับปัญหาขาดแคลนครูที่กล่าวข้างต้น ครูขาดทักษะการสอนที่ดี ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเรื่องใหม่ ที่ครูประถมศึกษาต้องปฏิบัติ ย่อมมีปัญหาตามมาแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับ สุศิลป์ วัฒนเจริญ (2536 : 175) ได้วิจัยพบว่า ปัญหาอุปสรรคด้านการสอนของครูเก่าที่มีประสบการณ์มาก ย่อมมีปัญหาในการสอนน้อย ส่วนครูใหม่และมีประสบการณ์น้อยถึงแม้ว่าจะได้อบรม ศึกษามาแล้วเป็นอย่างดี แต่เมื่อปฏิบัติการสอนก็พบปัญหาต่าง ๆ บ้าง ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาสามารถดำเนินการได้หลายวิธีการ เช่น จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนนำมาใช้แก้ปัญหาในแต่ละเรื่อง จัดอัตราครูให้เพียงพอ ต่อภาระหน้าที่และความต้องการเฉพาะด้านของแต่ละโรงเรียน

จึงสรุปได้ว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยที่ได้จากข้อมูลจำนวน 2 ชุด คือ ชุดแบบสอบถาม และชุดแบบสัมภาษณ์ ในเรื่องเดียวกันและประชากรเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลก็เป็นกลุ่มเดียวกัน แต่เวลาในการตอบแบบสอบถาม และการให้สัมภาษณ์ต่างกันถึง 1 เดือนเป็นอย่างน้อย ปรากฏว่า ข้อมูลที่ได้ถูกต้องและมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงทั้ง 2 ชุด แสดงได้ว่าการวิจัยครั้งนี้ผลการวิจัยมีความเชื่อถือได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาที่พบว่าสภาพการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีสภาพการนิเทศอยู่ในระดับการนิเทศที่เป็นปกติ โดยภาพรวมและในแต่ละด้านแสดงให้เห็นว่าการนิเทศการศึกษา ยังไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุด เนื่องจากยังมีปัญหาเกี่ยวกับเวลา และบุคลากรนิเทศมีน้อย แต่มีภาระงานอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติมาก ฉะนั้นสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แล้วแต่กรณี ควรที่จะจัดสรรบุคลากรที่อกรูให้โรงเรียนให้เหมาะสม กับภาระงานที่เพิ่มขึ้นและควรมอบหมายงานอื่น ๆ ให้ผู้มีหน้าที่นิเทศปฏิบัติให้น้อยลง เพื่อจะได้ใช้เวลาส่วนใหญ่ปฏิบัติการณ์เทศได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 จากการศึกษาที่พบว่า ปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีปัญหาการนิเทศอยู่ในระดับปานกลางโดยภาพรวม และในแต่ละด้าน ปรากฏว่าด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ โรงเรียนขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน หรืออาจเป็นเพราะผู้นิเทศขาดทักษะเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่อวิชาวิทยาศาสตร์ จึงควรให้ผู้เกี่ยวข้องจัดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนให้ครบทุกวิชา และให้ผู้นิเทศได้ฝึกฝนทักษะการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีความชำนาญเสียก่อน จึงไปนิเทศ ส่วนปัญหาการนิเทศด้านอื่น ๆ อีก 3 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ฉะนั้นจึงควรหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาการนิเทศให้มัน้อยที่สุดในทุก ๆ ด้าน โดยจัดอบรมเข้มการนิเทศการศึกษาให้แก่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูหัวหน้าวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งของโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศภายใน เพื่อส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นได้กำหนดไว้

1.3 จากการวิจัยที่พบว่า ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด แนวทางแก้ไขคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมครูให้มีทักษะในการผลิตและ การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ดีและถูกต้องด้วย

1.4 จากการวิจัยที่พบว่าแนวทางแก้ไขปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีประเด็นที่สำคัญ ๆ คือ จัดสรรงบประมาณและจัดอัตราครูให้โรงเรียนให้เหมาะสมก็สามารถที่จะแก้ไขปัญหาการนิเทศการศึกษาได้อีกระดับหนึ่ง จึงควรอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเร่งดำเนินการ โดยด่วนเพื่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับจังหวัดอื่น ๆ หรือในระดับเขตการศึกษาต่าง ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

2.3 ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับจังหวัดหรือระดับเขตการศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับจังหวัดต่าง ๆ หรือระดับเขตการศึกษา

2.5 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน